

קול צופיין

קול צפ"ן. נשאו קול יחדו ירננו

גיליון מס' 1248

אמור תשפ"ה | השיעור השבועי מיסודו של מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל האל-קי הרב **מרדכי אליהו** זצוק"ל

השיעור נמסר ע"י הרה"ג **שמואל אליהו** הרב הראשי של צפת

האור המיוחד של ל"ג בעומר

במעמד הר סיני מוזהמת הנחש הקדמוני. הארור מכל הבהמות הגסות ומכל החיות הטורפות. המשדל אחרים לעבור על דבר ה'. המפיל את חיתתו על החיים.

זוהמת הנחש מתבטאת באדם בגסות בהמית, בהתעלמות מדבר ה', בניצול ובשעבוד אנשים אחרים. כזו הייתה תרבות מצרים מתעלמת מדבר ה'. "בשר חמורים בשרם", נצלנים ומשעבדים אחרים. בני ישראל צריכים לצאת רוחנית מתרבות מצרים. להכיר את ה', לחיות בעדינות ובקדושה. ולקיים מצוות "ואהבת לרעך כמוך" שהיא יסוד התורה כולה.

תורה בלי שורשים לא מאריכה ימים

כך מלמד הלל הזקן את הגוי שבא להתגייר, וכך ממשיך רבי עקיבא את דרכו ואומר "ואהבת לרעך כמוך - רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה" (ספרא קדושים ד). תלמידי רבי עקיבא הכירו את פרטי ההלכות של התורה אבל לא היו מחוברים לשורש שלימד רבי עקיבא. ובלו שורשים אי אפשר לחיות ולהאריך ימים. חמשת התלמידים האחרונים של רבי עקיבא תיקנו את המקולקל והיו מחוברים לשורש. לכן התורה שלהם קיימת עד היום.

להזהיר מאד בענין אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד

הארי הקדוש שממשיך את תורתם הגואלת הזהיר את התלמידים שלו להקפיד על אהבת החברים. גם אנחנו אחריהם משתדלים ללמוד את התורה הגואלת. ולכן ההכנה בתקופה הזו היא הכנה של "ואהבת לרעך כמוך". "להתרחק מהשנאה והקנאה והתאוה והגאווה והכבוד ולקנות מדת האהבה והענוה והשלום, ולכן כתב בשער הכוונות (דף א' ע"ג) להזהיר מאד בענין אהבת החברים העוסקים בתורה ביחד" (כף החיים על או"ח סימן תצג).

תקופת רבי עקיבא - מקבילה והפוכה לתקופה שלנו

צריך לזכור כי גם רבי עקיבא ניסה להקים מחדש את מלכות ישראל תורה וארץ ישראל אחרי החורבן, הניסיון נכשל בעוונות (רמב"ם מלכים יא, ג). אנחנו היום ממשיכים את דרכו. אנחנו בתקופה המקבילה לזמן שבין פסח לשבועות. מדינת ישראל היום נמצאת גם היום בין הבניה הפיזית לבין הגאולה הרוחנית. הוקמה מדינה עשירה וחזקה. אין עלינו שיעבוד מלכויות. עדיין לא הגענו למצב שבו נוהרים אלינו כל הגויים ללמוד חק ומשפט. עוד לא מתקיים לגמרי "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". לא מתקיים בצד הרוחני "ונברכו בך כל משפחות האדמה".

חמשת תלמידי רבי עקיבא - מלמדי תורה לדורות

הכשלות של עשרים וארבע אלף

בל"ג בעומר אנחנו שמחים במיוחד על אור חמשת תלמידי רבי עקיבא שמתגלה ביום הזה. כדי להבין את ערך חמשת התלמידים נזכיר את מעשה 24,000 התלמידים שמתו בין פסח לעצרת. "י"ב אלף זוגים תלמידים היו לו לר' עקיבא מִגֵּבַת עַד אֲנִטְיָפָרְס וְכָלֵן מִתּוֹ בְּפָרְק אֶחָד מִפְּנֵי שֵׁלָא נְהָגוּ כְּכּוֹד זֶה לְזֶה. וְהָיָה הָעוֹלָם שָׁמֵם עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָא אֲצֵל רַבּוּתֵינוּ שֶׁבְּדָרוֹם וּשְׁנָאָה לָהֶם ר' מֵאִיר ור' יְהוּדָה ור' יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שְׁמוּעַל וְהֵם הֵם הָעֵמִידִי תוֹרָה אוֹתָהּ שְׁעָה. תָּנָא כְּלָם מִתּוֹ מִפְּסַח וְעַד עֲצֵרֶת" (בבמות סב, ב). הפכו עולם שמם לעולם מלא תורה.

עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה

חכמינו במדרש לימדו שחמשת התלמידים מלאו את הארץ תורה. "י"ב אלף תלמידים היו לו לר' עקיבא מעפן ועד אנטטיפרס וכלם בפרק אחד מתו, למה? שהיתה עיניהם צרה אלו באלו. ובסוף העמיד שבועה רבי מאיר ורבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון ורבי אילעזר בן יעקב. ואית דאמרי ר' יהודה ור' נחמיה ורבי מאיר רבי יוסי ורשב"י ור' חנינא בן חכניאי ורבי יוחנן הסנדלר. אמר להם: בני. הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם. עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה" (מדרש רבה בראשית סא ג).

מה פירוש היה העולם שמם?

אחרי פטירת 24 אלף התלמידים היה העולם שמם. למרות שבוודאי לימד אותם רבי עקיבא בעשרים וארבע שנים הרבה מאוד חידושי תורה, לא נשאר מהם כלום. אין בכל הש"ס בווהר ובמדרשים דברי תורה שנשארו מהתלמידים הללו. רבי עקיבא מעמיד דור חדש שכל התורה שיש לנו היום הגיעה דרכם. נוהרים לא לחזור על הטעות של הראשונים.

בישולן 24,000 לקשר את התורה לחיים

חכמינו מדגישים שמתו בין פסח לעצרת. פסח הוא הגאולה הפיזית של עם ישראל. עצרת - שבועות היא הגאולה הרוחנית. בני ישראל התנקו

חמשה תלמידים - יסוד התורה הגואלת

והם הם העמידו תורה אותה שעה

אחרי שהעולם היה שמם מתורה, אוסף רבי עקיבא חמשה תלמידים שיביאו את הגאולה "ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון והם הם העמידו תורה אותה שעה" (יבמות סב:) התורה שלהם היא כל ההלכות וכל המדרשים "אמר רבי יוחנן סתם מתניתין - רבי מאיר, סתם תוספתא - רבי נחמיה, סתם ספרא - רבי יהודה, סתם ספרי - רבי שמעון. וכולהו אליבא דרבי עקיבא". כל התורה שלהם היא "ממה שלמדו מרבי עקיבא" (סנהדרין פו, א ורש"י שם).

רבי עקיבא סומך אותם לחכמים שימשיכו את התורה לדורות (עין סנהדרין יד.) חמשת התלמידים ממלאים את הארץ תורה של אחוה. תורה של גאולה. תורה שעומדת לאורך ימים בעם ישראל מימיהם ועד ימינו (עין מדרש רבה בראשית סא ג).

רודפים את תלמידי החכמים שיביאו גאולה לעולם
הרומאים מבינים כי התורה של תלמידי רבי עקיבא תביא גאולה לעולם. ולכן הם מנסים להשמיד כל מה שיכול להביא גאולה ולהחזיר את ירושלים לקדמותה. הם חורשים את ירושלים ומשנים את שמה. משנים את שם ארץ ישראל לפלשתינה. גוזרים לא ללמוד תורה. לא לסמוך חכמים. רודפים בעיקר את רבי עקיבא, את רבי שמעון ואת רבי מאיר. הם מבינים שהתורה שלהם יכולה להביא גאולה לעם ישראל, ובאמת כך קורה.

תלמידי רבי עקיבא - מקהילים קהילות ברבים

חכמינו במדרש מספרים כי אחרי גזירות השמד של הרומאים מתכנסים תלמידי רבי עקיבא להקהיל קהילות ברבים, כמו שעשה רבי עקיבא. "בשליפי השמד נתפנסו רבוביננו לאושא ואלו הן ר' יהודה ורבי נחמיה ורבי מאיר ור' יוסי ורשב" ור' אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי ור' אלעזר בן שמעון. שלחו אצל זקני הגליל ואמרו כל מי שהוא למד יבא וילמד וכל מי שאינו למד יבא וילמד" (שיר השירים רבה - פרשה ב יח ג וראה ברכות סג/ב).

מחזירין אותו למוטב ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו, ואח"כ מכניסין לבית המדרש ומלמדין אותו, אמרו חכמים כל השונה לתלמיד שאינו הגון כאלו זרק אבן למרקוליס" (הרמב"ם פ"ד מהל' ת"ת. וכן נפסק בשולחן ערוך יורה דעה רמו סעיף ז).

מחלוקת רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה

זה היה החידוש של רבי אלעזר בן עזריה. כך מספרת הגמרא במסכת ברכות (כח.) שרבן גמליאל לא נהג כבוד ברבי יהושע לכן העבירו אותו מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה. מספרת הגמרא "תנא אותו היום סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש".

התוצאה הייתה ריבוי גדול של לומדי תורה "ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי אמר רבי יוחנן פליגי בה אבא יוסף בן דוסתאי ורבנן חד אמר אתוספו ארבע מאה ספסלי וחד אמר שבע מאה ספסלי. הוה קא חלשא דעתיה דרבן גמליאל אמר דלמא חס ושלום מנעתי תורה מישראל אחזו ליה בחלמיה חצבי חירי דמליין קטמא ולא היא היא היתה ליתובי דעתיה הוא דאחזו ליה".

לא הייתה הלכה שלא פירשוה

התוצאה הייתה גם תירוץ לכל הקושיות שהיו תלויות בבית המדרש שלא היה להן פתרון. "ולא היתה הלכה שהיתה תלויה בבית המדרש שלא פירשוה ואף רבן גמליאל לא מנע עצמו מבית המדרש". ריבוי התלמידים שלא הורשו להכנס לבית המדרש לפני כן, פתח שערי חכמה חדשים שלא נגלו כשהתורה הייתה סגורה רק אצל התלמידים שהורשו להכנס על ידי שומר בית המדרש.

הרבה פושעים היו בהם בישראל ונתקרבו לתלמוד תורה

וכן הוא באבות דר' נתן (פ"ב מ"ט) על מה שאמרו אנשי כנסת הגדולה "והעמידו תלמידים הרבה, שבית שמאי אומרים אל ישנה אדם אלא למי שהוא חכם ועניו וכן אבות ועשיר. ובית הלל אומרים לכל אדם ישנה, שהרבה פושעים היו בהם בישראל ונתקרבו לתלמוד תורה, ויצא מהם צדיקים חסידים וכשרים". כל זאת כי לדעתם צריך ללמוד תורה ולהקהיל קהילות ברבים, ומי שלא הגון - מיישרים אותו במידות ואחר כך מלמדים אותו תורה.

בני ישראל צריכים לצאת רוחנית מתרבות מצרים. להכיר את ה', לחיות בעדינות ובקדושה. ולקיים מצוות "ואהבת לרעך כמוך" שהיא יסוד התורה כולה

מידותיו של רבי עקיבא כשהיה רועה צאן

תלמיד חכם של גאולה

הגמרא מספרת על רבי עקיבא שהיה מעולה וצנוע (כתובות סב, ב) אע"פ שלא למד תורה. שונה מכל תלמידי החכמים שלמדו תורה אבל לא היו בעלי מידות. הבינה בת כלבא שבוע כי תלמידי חכמים שלא בעלי מידות, הם אלו שיביאו את החורבן של בית המקדש ועם ישראל. לכן היא לא התחנתה עם כל תלמידי החכמים שהציעו לה. היא רצתה תורה של גאולה. תלמיד חכם בעל מידות טובות. ולכן היא בחרה דווקא ברבי עקיבא שיש לו מידות טובות ואחר כך יוכל להיות כלי לקבל תורה של גאולה.

יכולת מיוחדת לראות את הטוב

על מעלתו הרוחנית מספרת הגמרא אחרי שנשא את בת כלבא שבוע ולפני שלמד תורה. "תנו רבנן הדין את חברו לכף זכות דנין אותו לזכות. מעשה באדם אחד שירד מגליל עליון ונשכר אצל בעל הבית אחד בדרום

יסוד התורה - דרך ארץ

כל עבודת ה' תלויה בתיקון המידות

החידוש הגדול הראשון של תורתם הוא תורה של דרך ארץ ואהבת חברים. כן אמרו חכמים במסכת אבות (פרק ג יז) "רבי אלעזר בן עזריה אומר, אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה". הגמרא (סנהדרין כ"א) אומרת: "דבר אחר שקר החן זה דורו של משה ויהושע והבל היופי זה דורו של חזקיה יראת ה' היא תתהלל זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה". חברות גמורה בין תלמידי חכמים.

לכן אסור ללמד תלמיד שאינו הגון

לכן אומרת הגמרא בחולין (קל"ג.) "אמר רב יהודה אמר רב: כל השונה לתלמיד שאינו הגון נופל בגיהנם וכו'. אמר רבי זירא אמר רב: כל השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס (עבודה זרה), שנאמר כצורר אבן במרגמה כן נתן לכסיל כבוד וכתוב: לא נאווה לכסיל תענוג".

הדרך בתלמיד שאינו הגון היא לא להזניח אותו, "אין מלמדין תורה אלא לתלמיד הגון נאה במעשיו או לתם, אבל אם היה הולך בדרך לא טובה -

שלוש שנים, ערב יום הכיפורים אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ובני, אמר לו אין לי מעות, אמר לו תן לי פירות, אמר לו אין לי, תן לי קרקע אין לי, תן לי בהמה אין לי, תן לי כרים וכסתות אין לי, הפשיל כליו לאחור והלך לביתו בפחי נפש.

לאחר הרגל נטל בעה"ב שכרו בידו ועמו משוי ג' חמורים אחד של מאכל אחד של משתה ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו. אחר שאכלו ושתי נתן לו שכרו, אמר לו בשעה שאמרת לי תן לי שכרי ואמרת לי אין לי מעות במה חשדתני, אמרתי שמא פרקמטיא בזול נזדמנה לך ולקחת בהן, ובשעה שאמרת לי תן לי בהמה ואמרת לי אין לי בהמה במה חשדתני, אמרתי שמא מושכרת ביד אחרים, בשעה שאמרת לי תן לי קרקע ואמרת לי אין לי קרקע במה חשדתני, אמרתי שמא מוחכרת ביד אחרים, ובשעה שאמרת לי אין לי פירות במה חשדתני, אמרתי שמא אינן מעושרות, ובשעה שאמרת לי אין לי כרים וכסתות במה חשדתני, אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו. אמר ליה [בעל הבית] העבודה כך היה וכו', ואתה כשם שדנתני לכף זכות המקום ידון אותך לכף זכות" (שבת קכז, ב וכתב הגהות יפה עינים בשם בעל השאלות שבעל המעשה היה רבי עקיבא קודם שלמד תורה).

היכולת לראות דבר טוב גם בדבר שנראה על פניו מקולקל, היא היכולת שה' דרש ממושה לפני שהוא גואל את ישראל. כך דרש ה' מישעיהו. כשראתה רחל שיש לו את היכולת הזאת היא בחרה להתחתן איתו. ומתוך הראיה הזו הוא רואה את השועלים היוצאים מבית המקדש, וצוחק בזכות הילדים שעתידיים לשחק ברחובות ירושלים בעת הגאולה.

מעלת ל"ג בעומר – המשך התורה הגואלת בעולם

מרבנים שמחה בל"ג בעומר - בגלל סמיכת חמשת התלמידים

כף החיים (תצג) כותב בשם הפרי חדש שהשמחה בל"ג בעומר היא על אותם תלמידים שהוסיף אחר כך רבי עקיבא שלא מתו כאלו. ומדברי שער הכוונות משמע דהשמחה היא משום דבאותו יום סמך רבי עקיבא את חמשת תלמידיו, ורשב"י ע"ה הוא מתלמידיו הגדולים. וכן משמע מהחיד"א (טוב עין סימן ח"י אות פ"ז ובמראית העין בליקוטים שבסוף הספר סימן ז' אות ח').

והסמיכה היא הרשות להנהיג את עם ישראל כמו שכתוב "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים וכו'". ובוודאי שלימד תורה לא רק ליהושע, אבל את ההנהגה מסר ליהושע בן נון וזהו הסמיכה. ורבי עקיבא מסר לחמשת תלמידיו את יכולת ההנהגה של עם ישראל בסמיכה זו בל"ג בעומר.

סמיכת חמשת התלמידים – תורה של גאולה

סמיכת התלמידים הללו היא ללמד לעם ישראל תורה של אהבת חינוך במקום שנאת חינוך. ובעת שרבי עקיבא סומך אותם הוא כאילו נוטע עץ בארץ שיצמח בעת הגאולה. ובכל ל"ג בעומר אנחנו שמחים על הנטיעה הזו שממשיכה לצמוח גם בימינו בלימוד תורתם של חמשת התלמידים הללו.

האר"י שהתחיל את הגאולה - התאמץ להדבק בתורת רשב"י האר"י הקדוש ורבי יוסף קארו צוק"ל ואור החיים הקדוש התאמצו מאוד להתדבק בתורתו של רשב"י והלכו להתפלל בקברו. כי התורה שלו היא התורה של הגאולה. ומסופר בשער הכוונות כמה שמח האר"י ז"ל בל"ג

בעומר בציון הרשב"י. ועוד מסופר שם סיפור נורא. "גם העיד ה"ר אברהם הלוי כי בשנה הנזכרת הלך גם הוא שם והיה נוהג לומר בכל יום בברכת תשכון נחם וכו' וגם בהיותו שם אמר נחם וכו', ואחר שגמר העמידה אמר לו מורי ז"ל כי ראה בהקנין את רשב"י עליו השלום עומד על קברו ואמר לו אמור את האיש הזה אברהם הלוי כי למה אמר נחם ביום שמחתנו ולכן הוא יהיה בנחמה בקרוב.

ולא יצא חדש ימים עד שמת לו בן אחד וקבל עליו תנחומין, וכתבתי כל זה להורות כי יש שורש במנהג הזה הנזכר, ובפרט כי רשב"י ע"ה הוא מה' תלמידיו הגדולים של רבי עקיבא ולכן זמן שמחתו ביום ל"ג לעומר כפי מה שביאר לעיל ביום ל"ג לעומר".

ולמה נענש בעונש קשה כל כך? היה צריך התלמיד של האר"י הקדוש להבין שכולם נמצאים בשמחה גדולה כי ביום זה שמחים על התורה שמביאה גאולה. שמחה שמביאה קידוש השם בעולם. וכאשר הוא לא רואה את האור הגדול הזה הוא מתקרב ומקרב אחרים ב"מ. וכתב החיד"א כי עיקר הקפידא הייתה על כך שהוא היה בציון של רשב"י ולא היה בשמחה גדולה כנוצר.

מסיפור זה משמע שרשב"י נמצא בציון שלו ביום ל"ג בעומר בשמחה של גאולה. שבחמתו יגאלו ישראל כן הגלות ברחמים. ורשב"י שמח שמחה גדולה ביום הזה. הוא גם מצפה מאיתנו לשמוח שמחה גדולה מתוך שהיום הזה הוא יום שמסוגל להביא אורות גדולים של גאולה לעולם. ולא לקלקל את השמחה בשום דבר של צער ח"ו.

יום פטירת רשב"י - יום גילוי הסודות

וכתב שם בפרי עץ חיים והטעם שמת רשב"י ביום ל"ג יעו"ש. וכן כתב הברכי יוסף שם ועוד חכמים רבים. דביום ל"ג הילולא דרשב"י ולכבודו נוהגין קצת שמחה. והטעם הוא אותו טעם, שביום שנפטר רשב"י מתואר באיזרא שהוא מתפלל לזכות לגלות אור חדש מהתורה שלא נתגלה עד אותו יום. ובאמת אחרי תפילות ודמועות מרשים לו משמים לגלות את האור הגדול של האדרא כמו שמרשים לעקב אבינו ולמשה רבינו לברך את עם ישראל ביום פטירתם. והגילוי הזה הוא המשך התורה שלהם בעולם.

והמשך התורה שלהם בעולם היא המשך החיים שלהם. לכן שמח רבי שמעון ביום פטירתו "ואנפוי חייקין". ופניו מאירות. ואמר "עולו ואתו ואתכשנו להילולא דרבי שמעון". שהבא לשם מקבל על עצמו להמשיך את האור של רשב"י בחייו. ומתקיים ברשב"י מה שנאמר על יעקב אבינו "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

וסיים כף החיים "ואפשר דהא והא איתא" גם סמיכת חמשת התלמידים, וגם פטירת רשב"י וגילוי הסודות של התורה שבאמצעותה באה התורה לעולם ברחמים. ולכן "יש מי שנהג לעשות לימוד לביל ל"ג לעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפוזרים בזוהר ואדרא זוטא והוא מנהג יפה" (החיד"א במורה באצבע אות רכ"ג. וכן כתב בספרו טוב עין סימן ח"י דף ב"ן ע"ד).

ובעת שרבי עקיבא סומך אותם הוא כאילו נוטע עץ בארץ שיצמח בעת הגאולה. ובכל ל"ג בעומר אנחנו שמחים על הנטיעה הזו שממשיכה לצמוח גם בימינו בלימוד תורתם של חמשת התלמידים הללו

ל"ג בעומר - יום ירידת המן

ביום ט"ו לחודש פסק המזון שהוציאו ממצרים

התורה מספרת שעם ישראל התאונן על כך שאין לו מה לאכול בט"ו אייר, כחודש אחרי יציאת מצרים. "וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ כָּל עַדְתּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין אֲשֶׁר בֵּין אֵילָם וּבֵין סִינֵי בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּלְוּנוּ כָּל עַדְתּוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מִשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן

סיפורים על הרב זצ"ל

בדרך למירון

יצאנו מצפת אחרי התהלוכה של ספר התורה בערב ל"ג בעומר. יחד אתנו יצאו הרבה מכונים, והיינו תקועים בפקק של עשרות מכוניות שנסעו לכיוון מירון. שאלתי את הרב: מה יהיה? והוא השיב לי: יהיה בסדר. אחרי שתי דקות מגיע שוטר על טוסטוס ואומר לי: סע אחרי. נסעתי אחרי השוטר עם הטוסטוס עד לציון של הרשב"י עצמו. כשהגענו יצאתי מהאוטו להגיד לשוטר תודה, ולא מצאתי אותו. שאלתי את השוטרים איפה הוא, והם אמרו לי שאין במרחב הזה שום שוטר על טוסטוס, כולם על אופניים או מכוניות.

(רוני לוי, הנהג של הרב)

במה אוכל לברכך?

את הסיפור הבא שמענו מר' יצחק גוליאן, מפקד תנועה במשטרה, שהיה אחראי על הילולות ל"ג בעומר במשך שנים רבות. הרב אליהו זצ"ל נהג להגיע בקביעות לציונו של רשב"י, ומפקד משטרה זה כיבדו מאוד. באחת הפעמים שאל הרב: "במה אוכל לברכך? קרא לו ואברכהו". זאת, ממיידת הכרת הטוב שהיתה ברב. המפקד הגיע, כולו רועד, ומרוב התרגשות לא פתח את פיו. הרב מסר לידו בקבוק יין, בירכו ואמר: "עם זה תחתן את בתך". מפקד המשטרה הוכה בתדהמה. כיצד הרב ידע, שעליו לחתן בת, והיא כבת שלושים... ואין לה קשר עם איש?!

והנה, לאחר חמישה חודשים התקיימה ברכת הרב באופן פלאי. אדם זה זכה להשיא את בתו. בעת החופה והקידושין בירכו, כמובן, בין שמסר הרב זצ"ל לאבי הכלה.

(הרב מרדכי נגרי, רב העיר מעלה-אדומים)

נס מדהים לעין המצלמה

פעם הכנתי סרט על ההילולה של ל"ג בעומר במירון, ולצורך כך שכרתי חמישה צלמים שישתובבו במשך כל ל"ג בעומר במירון במקומות שונים ויצלמו. כמובן שאני ליוויתי אותם, וכשהרב זצ"ל הגיע כדרכו בסביבות חצות הלילה מייד התקבצו סביבו מאות אנשים, מלבד כל האוטובוסים והנלווים אליו שהגיעו עמו מירושלים. הצלמים התלוו אל הרב בכל הסיור שלו, שכלל בדרך כלל לימוד ליד הציון, ואחר כך ריקודים בחצר החיצונית. בין לבין, היו ניגשים אנשים רבים לקבל ברכה מהרב, שהיה שרוי באותן השעות בשמחה מאוד גדולה. גם אני נלוויתי לחבורה הקדושה הזאת, וכשהסיפור הבא קרה לא הבחנתי בו, למרות שהייתי, כמו אנשים רבים אחרים, קרוב מאוד לרב, אולי בגלל הדוחק, אולי בגלל שמחשבותי היתה טרודה, ואולי בגלל שאם רואים דבר כזה, קשה להאמין שהוא קורה מול עיניך. אבל כשרואים אותו מצולם אי-אפשר להתכחש למציאות.

ניגש אל הרב יהודי עם מבט עצוב על פניו וילד כבן חמש או שש על ידיו, ואומר לרב: "שהרב יברך את הילד הזה, הוא לא יכול ללכת". הרב, שהיה בשמחה עצומה ובהארה גדולה על פניו, אמר לאבא: "שים אותו על הארץ והוא ילך". אבל האבא, שלא הבין את העניין, חזר ואמר לרב: "הוא לא יכול לעמוד בכוחות עצמו". אמר לו הרב בחיוך: "שים אותו על הארץ". שם האבא את בנו על הארץ בזירות, והבן נעמד על רגליו. הרב אמר לו: "תתחיל ללכת", והבן החל ללכת, בתחילה בזירות ואחר כך ביתר ביטחון. בצילומים שלאחר מכן כבר רואים את הילד הזה מסתובב עם כולם בתוך המעגלים. זה פשוט לא יאומן, אבל זה מצולם ומתועד, וכל אחד יכול לראות את זה.

(הרב ישראל גליס)

במקרה: ויאמרו אלהם בני ישראל מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מצרים בשבתנו על סיר הַבָּשָׂר בְּאֶלְנֵנוּ לֶחֶם לְשִׁבְעָה יָמֵינוּ וְהִצַּאתָם אֶתְנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לְהָמִית אֶת כָּל הַקָּהָל הַזֶּה בְּרָעַב: וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מְקַטֵּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא הָעָם וַלְקָטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנֹסְנוּ הַיַּלְדָּ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא". לכאורה משמע שבו ביום ירד מן לישראל (קידושין ל.ח. ורש"י כאן).

הורדת המן היתה ביום ל"ג בעומר

החתם סופר (בש"ת חלק ב יורה דעה סימן רלג) כותב כי כשם שבני ישראל חיכו שלושה ימים אחרי קריעת ים סוף עד שה' הביא להם את המים במרה. כך גם כאן הם חיכו שלושה ימים בלי אוכל עד שה' הביא להם את המן. "ולפי דאיתא במדרש שמיום שכלה החררה שהוציאו ממצרי הלכו ג' ימים בלא לחם, ואח"כ ירד המן. א"כ היה הורדת המן ביום ל"ג בעומר וראויה לעשות לזה זכר טוב".

לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן

ובמדרש "מכאן היה רבי שמעון בן יוחאי אומר: לא נתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן" (מכילתא שמות טז, ד) וטעם הדבר כי באמצעות המן עם ישראל לומד כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם אלא על מוצא פי ה' שמחיה אותו. שכך קיים כל העולם "אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם". ולעולם ה' דברך נמצא בשמים ומחיה את הכל. ובלעדי דבר ה' אין שום קיום לעולם.

העומר נועד ללמד אותנו מה שמלמד המן. לכן מתחילים לאכול תבואה רק אחרי שמניפים את העומר ואומרים שהכל ממנו. ששניהם לדבר אחד נתכוונו להורות שהכל נהיה בדברו. ואחרי שהנפנו את העומר והבננו שהכל ממנו, אפשר לאכול בידעיה שמוצא פי ה' מחיה אותנו.

הסתכל באורייתא וברא עלמא

רק אחרי שהם מבינים שכל הקיום של החומר הוא דבר ה', הם יכולים לקבל את התורה שהיא יסוד הקיום של העולם וכל העולמות כולם. "הסתכל באורייתא וברא עלמא". כי ח"ו יכול אדם ללמוד תורה ולא להבין שהיא יסוד כל קיום המציאות. במקרה זה הוא ילמד אותה כחכמה גרידא בלי להבין את ערכה הגדול ולא יברך עליה תחילה.

אבל כשאדם יודע שקיום כל העולם תלוי בה, הוא לומד אותה ביחס נכון וזו הייתה תורת חמשת התלמידים. ולכן התורה ניתנה אחרי ימי ספירת העומר. לכן מתו תלמידי רבי עקיבא הראשונים בימים הללו. שלא הפנימו שדבר ה' מחיה את התורה. ולכן היתה עיניהם של אלו צרה בתורתם של אלו. שחשבו שכל התורה היא להגיע לעולם הבא וכל אחד מתקנא בעולם הבא של חברו. אבל כשמבינים שהתורה של כולנו מחייה את העולם, הם ממלאים את הארץ תורה וזה מה שעשו חמשת התלמידים.

תשובה כהלכה

הילולא קדושה. האם יש עניין לנסוע בל"ג בעומר לרשב"י אם כן, מהו? יש עניין גדול מאוד. רואים שם משהו שהוא מעין ירושלים שלעתידי לבוא - קדושה, אחדות, שמחה, צדיקים, התעלות, תיקון, פנימיות. והעיקר, רשב"י בעצמו אמר לבוא להילולא שלו.

אשרי"ק. האם זה בסדר ללמד שיעור תנ"ך ולפתוח בכך שאנחנו לומדים כדי לדעת את דבר ה' וגם איך אני נהיית עובדת ה' טובה יותר? או שזה מנגיש מדי ולא נכון לייצר ציפייה שמכל פסוק אלמד משהו לחיים שלי? זה בסדר גמור. אשרי"ק. אדרבה, כך צריך ללמוד מכל מילה ואת (כמובן לבדוק בכל לימוד עם רב שזה על-פי התורה). רבי עקיבא היה דורש ולומד דברים אפילו מהתגים שעל אותיות התורה.

רחמיס מתוך שמחה. למה כל הזמן צריך להתחנך לרחמיס אם כולנו נמות וה' לא יציל אותנו, לא תבוא גאולה. ואם אני פה כנראה שיש לי תפקיד, אז למה שה' יאפשר שיהרגו אותי? א] צריך להתפלל כדי שנהיה מחוברים אליו תמיד. ב] אם לא נגור בשמים שאדם ימות, לא יקרה לו כלום, מצד שני הגזירות בשמים תלויות בתפילות שלנו. הרבה גזירות מתבטלות בעקבות התפילות, כך הקב"ה קבע. ג] לא חייבים כל הזמן להתחנך, אפשר ורצוי שהתפילות יהיו מתוך שמחה והודאה לה'.